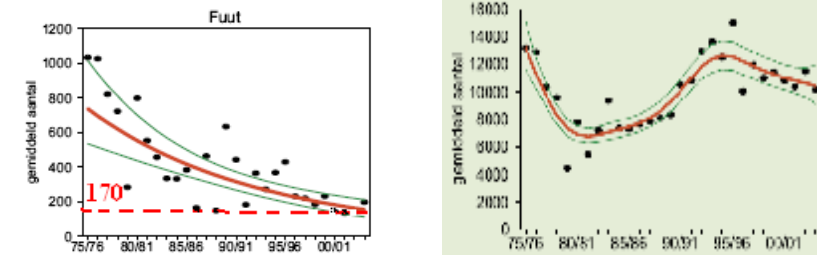
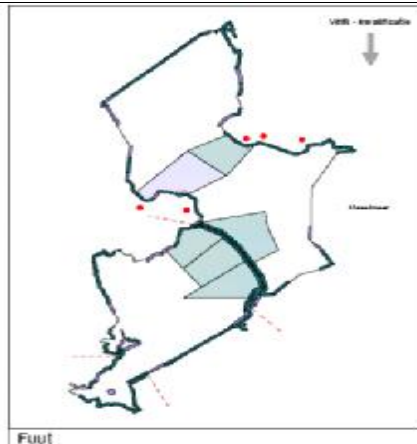
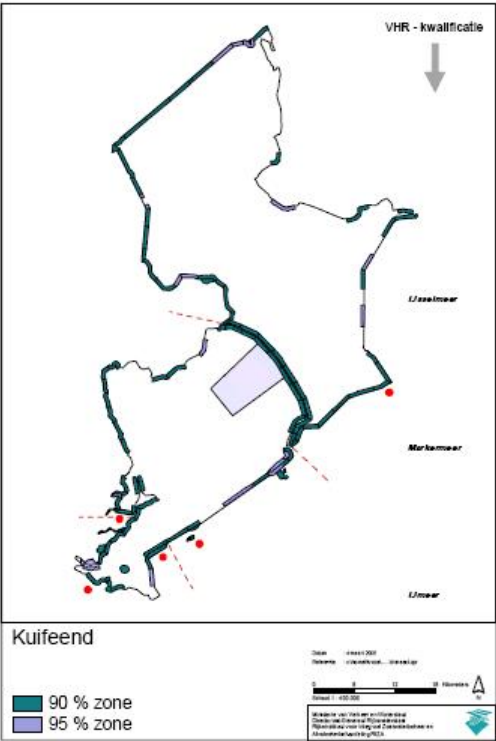
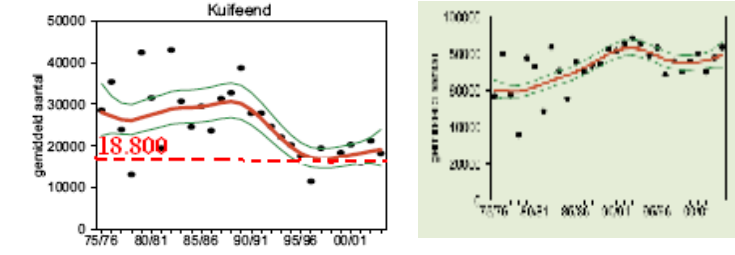

1. FUUT

Voedselbron	vis en aquatische insecten
Rode Lijst soort j/n	nee (Vogelbescherming, 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	Futen foerageren zwemmend en duikend op matig diep tot diep water (3-6 m diep) en leven van kleine vis (meest spiering) die ze individueel in achtereenvolgende duiken vangen (van Eerden, 2005). Het vissen vindt overdag plaats, waarbij de prooien op het oog worden gelokaliseerd. In de wintermaanden jaagt de fuut op relatief grote vis tot wel 22 meter diep (van Dijk, 2007). Ruiende futen hebben duidelijke foerageerpieken in ochtend en avond. Futen rusten op het open water, vooral in oeverzones met dekking van riet of biezen. De rusttijden zijn met name 's nachts, maar voor ruiende vogels ook overdag.
Zwaartepunt verspreiding/piek	Vanaf juni neemt het aantal futen in IJsselmeer, Markermeer en IJmeer toe tot een gemiddeld maximum van ca. 8000 futen in augustus. Het IJsselmeergebied wordt in deze periode met name gebruikt om te ruien. De grootste ruiconcentraties bevinden zich langs de Friese IJsselmeerkust, tijdens de rui verliezen futen hun vliegvermogen waardoor ze extra gevoelig zijn voor verstoring.
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	lage aantallen (1 tot 6 vogels), 6 waarnemingen; de soort is het hele jaar present, met een sterke piek in september/oktober en een voorjaarspiek in maart.
Gem. maximum periode IJmeer 1980-2004 (van Eerden, 2005)	342 vogels
Verstoringsafstand	De kritische verstoringsafstand van futen voor schepen, gedefinieerd als de afstand waar binnen zeker 20% van de waargenomen vogels afwijkend gedrag vertoont, ligt op 300 meter (Krijgsveld, 2004). Volgens Platteeuw is deze afstand 40 tot 175 m (gemiddeld 60 m), deze afstand lijkt realistische aangezien futen gemakkelijk wennen aan recreatie en verstoring.
Gevoeligheid voor verstoring	Gehele jaar gemiddeld tot groot. Individuen in stedelijk gebied tolerant voor voorspelbaar gedrag van watersport (vaartuigen in vaargeulen e.d.), kan in broedtijd wennen aan menselijke nabijheid. Het meest negatieve effect volgens Krijgsveld (2004) is waterrecreatie. Futen zijn niet gevoelig voor verstoring door <i>geluid, licht, oppervlakteverlies of verstoring door mensen</i> (MinLNV, effectenindicator)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 170 vogels (seizoensgemiddelde). Wat betreft de instandhoudingsdoelstelling bestaan voor het Markermeer in bijzonder onzekerheden met betrekking tot de ontwikkelingen van de kwaliteit van het leefgebied. Deze onzekerheid betreft daarmee ook de te verwachten aantalsontwikkeling. Mogelijkheden voor verbetering kwaliteit leefgebied worden nader onderzocht, alvorens het doel eventueel wordt bijgesteld. Verbetering van het leefgebied is nodig voor het behalen van een landelijk gunstige staat van instandhouding, maar is gezien de vermoedelijke oorzaken van de afname van spiering mogelijk niet realistisch (MinLNV, gebiedendocument). De trend in het Markermeer/IJmeer is ongunstig
Landelijke staat van instandhouding	De landelijke trend t.o.v. 94/95 is matig ongunstig, t.o.v. van 80/81 is de trend matig positief.
Ruimtelijke spreiding; 90 & 95%-zones van de fuut in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (Van Eerden 2005)	Trendontwikkeling gemiddeld aantal futen in het Markermeer & IJmeer (Roomen et al., 2006) in relatie tot het instandhoudingsdoel (links) en de landelijke trend
Grote kustdelen van het IJsselmeer vallen binnen de 90%-zone van de fuut. Op het open water behoren de omgeving van de Houtribdijk en het centrale IJsselmeer tot de belangrijkste zone. De vijf belangrijkste gebieden zijn gelegen langs de zuidkust van Friesland, de omgeving van Andijk en bij 'De Ven' onder Enkhuizen. Binnen het Markermeer liggen geen hotspots.	
	Het aantal futen in het Markermeer is in de periode 1980-2004 per jaar met meer dan 2.5% afgenomen (van Eerden, 2005). Het gebied heeft voor de fuut o.a. een functie als foerageergebied. In het IJmeer zijn aantallen min of meer stabiel, maar in de rest van het gebied is sprake van een afname, vooral in het najaar. Deze afname houdt waarschijnlijk verband met een verslechterde voedselsituatie voor viseters.
Samenvattende conclusie	
Futen zijn weinig gevoelig voor verstoring door menselijke activiteiten en zijn in staat om te wennen aan bepaalde vormen van constante verstoring. De permanente afname van de fuut in het Markermeer is het gevolg van de optredende vertroebeling van het waterlichamen en de teruglopende visbestanden. Nabij het plangebied zijn beperkte aantallen futen waargenomen gedurende de winterperiode. Uit de monitoringsgegevens van het RIZA blijkt dat gedurende het watersportseizoen beperkte aantallen futen zijn waargenomen (2-6 exmpl.), dit betreft naar verwachting lokale broedvogels. Aangenomen kan worden dat deze vogels in de nabijheid van een camping-jachthaven reeds in hoge mate gewend zijn aan vaarbewegingen en menselijke verstoring en weinig extra effecten zullen ondervinden als gevolg van de ontwikkeling aangezien het broeden in de zeer ondiepe rietzones plaats vindt.	

2. KUIFEEND

Voedselbron	Bodemfauna, vooral driehoeksmosselen
Rode Lijst soort j/n	nee (Vogelbescherming, 2004)
GEDRAG (o.a. foerageren/rusten)	Kuifeenden foerageren s' nachts tot een diepte van 3.5 tot 4.5 m (de Leeuw 1997) op open water, matig diep tot diep water. Actieradius 10-40 km. Rust overdag. In periode juli - september ruien kuifeenden langs de randen van het IJsselmeer. De dagrustplaatsen kunnen zich tot op vele kilometers (gemiddeld 3-5 km en maximaal 15 km) van de foerageergebieden bevinden en bestaan uit rustige, redelijk windstille wateren (MinLNV, soortendatabase).
Zwaartepunt verspreiding/piek	s' winters van september tot maart.
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	Geen waarnemingen in het hoogseizoen. De soort is drie maal waargenomen in voor en naseizoen (1-60 exx). De soort is met regelmaat in grote aantallen gedurende de wintermaanden (december-maart) aanwezig met honderden exemplaren.
Gem. maximum periode IJmeer 1980-2004 (van Eerden, 2005)	28.050 vogels
Verstoringsafstand	120-240 m (170 m) (Platteeuw, 2005))
Gevoeligheid voor verstoring	Relatief gevoelig voor verstoring ten opzichte van andere eenden soorten. Door watersporters kunnen (overdag) voornamelijk rustende en slapende dieren worden verstoord. De verstoring door zeilers en surfers wordt beperkt aangezien de kuifeend de overdag de voorkeur geeft aan luwe plekken met weinig golfslag (en dus weinig wind). Verstoring kan ook plaatsvinden door landrecreatie langs oevers (Krijgsveld, 2004). De soort is niet gevoelig voor verstoring door <i>geluid, licht of oppervlakteverlies</i> , kuifeenden zijn wel gevoelig voor <i>verstoring door mensen en verontreiniging</i> (MinLNV, effectenindicator)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Aantallen kuifeenden zijn van internationale en grote nationale betekenis. Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 18.800 (seizoensgemiddelde).
Landelijke staat van instandhouding, toekomstperspectief	Niet afgenomen, behoud van de huidige situatie in het Markermeer is voldoende. Op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.
Ruimtelijke spreiding; 90 & 95%-zones van de kuifeend in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (Van Eerden, 2005)	Trendontwikkeling gemiddeld aantal kuifeenden in het Markermeer (Roomen et al., 2006) in relatie tot de instandhoudingsdoelstelling (links) en het gemiddeld aantal in Nederland.
Kuifeend 90 % zone 95 % zone	
De kuifeend verblijft overdag in de luwte van de kustzone om te rusten. Aangezien de vogeltellingen overdag plaatsvinden bevinden de 90% en 95% zones van de soort zich voornamelijk in de smalle telzones langs de dijken, het foerageren vindt echter op het open water plaats. Binnen het Markermeer liggen de belangrijkste hotspots rond Uitdam en daar waar nu IJburg is aangelegd (Van Eerden, 2005). Langs de Houtribdijk bevinden zich gedurende de nazomer aan beide zijde van de dijk grote ruiconcentraties.	Het Markermeer & IJmeer levert de grootste bijdrage voor de kuifeend binnen Nederland. De soort is het hele jaar present, behalve in mei/juni. Aantallen zijn in het (vroeg) najaar toegenomen in de zuidelijke Gouwzee (toename sterkranswier) en langs de Houtribdijk (ruiconcentratie). Op andere plaatsen zijn vooral begin jaren negentig aantallen fors afgenomen, met name in de maanden november-april, de periode waarin vrijwel uitsluitend op driehoeksmosselen wordt gevoerageerd. In de winter van 92/93 heeft een crash plaatsgevonden in de mosseldichtheden in het Markermeergebied. De verslechterde voedselsituatie voor de kuifeend heeft geresulteerd in een afname van de aantal kuifeenden in het Markermeer (Noordhuis, 2003). Sinds circa 1993 zijn aantallen weer stabiel, weliswaar op een veel lager niveau dan de jaren daarvoor. Deze afname is regionaal gecompenseerd dankzij een toename van de driehoeksmossel in de randmeren (LNV_gebiedendocument). De landelijke trend t.o.v. 1980/81 is positief.
Samenvattende conclusie De kustzone nabij Uitdam is een hotspot voor de kuifeend. Uit de monitoringsgegevens van het RIZA over de periode 2001-2005 blijkt dat kuifeenden hoofdzakelijk in het gebied nabij Uitdam (telzone 117) verblijven gedurende de winterperiode (dec-mrt). In het hoogseizoen (juli-aug) is de soort niet waargenomen, in het voor- en naseizoen zijn beperkte aantallen waargenomen. De dichtheden kuifeenden in het Markermeer zijn sterk gecorreleerd met de voedselbeschikbaarheid. De westelijke zijde van het Markermeer inclusief het gebied nabij Uitdam kent hoge dichtheden driehoeksmosselen. Als gevolg van de ontwikkeling zijn geen effecten op de dichtheden driehoeksmosselen te verwachten. Indirecte verstoring van kuifeenden door een toename van vaartuigen rondom de havenmond van Uitdam zijn zeer beperkt. Ten eerste is er geen overlap tussen hoogseizoen van de watersport en de aanwezigheid van kuifeenden in het gebied. Ten tweede rusten kuifeenden overdag in de ondiepe, luwe kustzone. Deze zone wordt niet of nauwelijks gebruikt door zeil- en motorschepen. De kuifeend is ongevoelig voor eventuele licht of geluidseffecten die kunnen optreden al gevolg van de ontwikkeling. Het oppervlakteverlies dat	

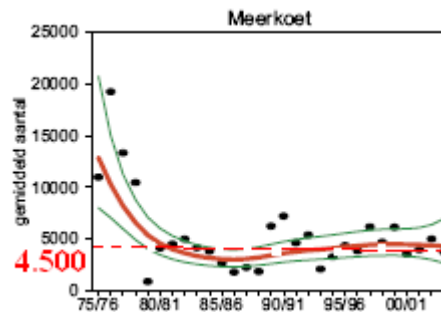
zal optreden als gevolg van de ontwikkeling is marginaal in relatie tot het gehele Natura 2000 - gebied, daarnaast is de soort ongevoelig voor oppervlakteverlies. De trend van kuifeenden in het Markermeer is stabiel en ligt boven de instandhoudingsdoelstelling, landelijk is de trend positief. Geconcludeerd kan worden dat de geringe effecten van de ontwikkeling is samenhang met de trend niet zal leiden tot significant negatieve effecten op het instandhoudingsdoel.

3. MEERKOEET

Voedselbron	waterplanten, gras, driehoeksmosselen
Rode Lijst soort j/n	nee (Vogelbescherming, 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	Meerkoeten zijn in het IJsselmeergebied onder te verdelen in mosseleters, graseters en waterplanteneters. Op basis van deze indeling blijken meerkoeten in de nazomer met name waterplanten te eten, waarna ze de loop van oktober geleidelijk overschakelen op mossels (van Eerden, 2005). Meerkoeten foerageren overdag en rusten 's nachts, de actieradius is circa 5 tot 10 km.
Zwaartepunt verspreiding/piek	Vanaf juli neemt het gemiddeld aantal meerkoeten in het gehele IJsselmeergebied sterk toe totdat een najaarspopulatie opgebouwd is met gemiddeld een kleine 30.000 vogels in september. Na september neemt het aantal af tot lage aantallen van hooguit enkele duizenden vogels tot in de winter (van Eerden, 2005).
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	De meerkoet is met regelmaat aangetroffen gedurende het watersportseizoen in wisselende aantallen (2-25 exempl).
Gem. maximum periode IJmeer 1980-04 (van Eerden, 05)	4.920 vogels
Verstoringsafstand	50-120 m (Krijgsveld et al, 2004)
Gevoeligheid voor verstoring	Meerkoeten zijn niet gevoelig voor verstoring door geluid, licht, verstoring door mensen of oppervlakteverlies (effectenindicator). In Krijgsveld (2005) worden verstoringafstanden genoemd van minder dan 10 meter voor watersport in het algemeen tot 350 m voor zeilboten. Platteeuw baseert op basis van literatuurstudie de verstoringafstand op 50-120 meter (2005). De soort is niet gevoelig voor verstoring door <i>geluid, licht, of verstoring door mensen</i> (MinLNV, effectenindicator)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 4.500 vogels (seizoensgemiddelde). Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd
Landelijke staat van instandhouding	Staat van instandhouding neutraal (Platteeuw, 2005)
Ruimtelijke spreiding; 90 & 95%-zones van de meerkoet in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (van Eerden, 2005)	Trendontwikkeling gemiddeld aantal Meerkoeten in het Markermeer (Roomen et al., 2006) in relatie tot het instandhoudingsdoelstelling

De meerkoeten is een kust gebonden vogelsoort, de soort komt homogeen voor in het IJsselmeergebied. Vrijwel alle kustdelen liggen binnen de 90% zones. Hotspots liggen in de Gouwee waar de soort foerageert op waterplanten en de aangrenzende graslanden.

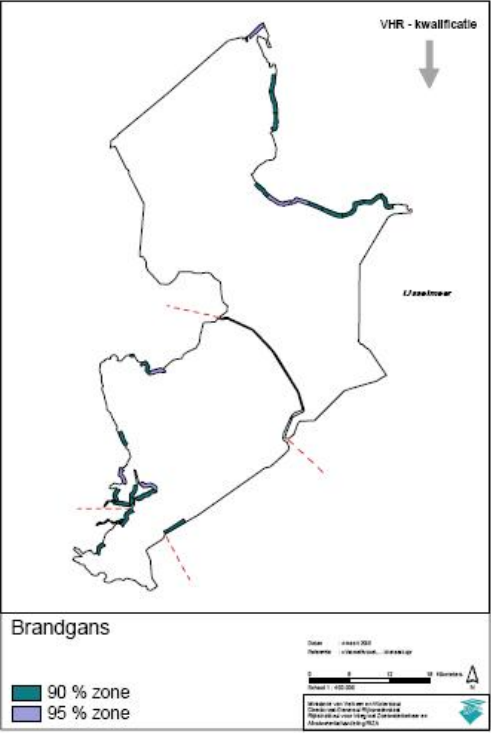
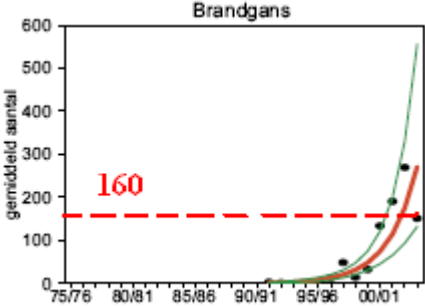

Aantallen meerkoeten zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. Het Markermeer & IJmeer levert na de Veluwevandenmeren de grootste bijdrage voor de meerkoet binnen Nederland. De soort is vooral present in de periode september- november, met in de Gouwee (Markermeer) sterke concentraties in oktober. In de Gouwee zijn aantallen toegenomen in relatie met de ontwikkeling van sterkranswier. Op andere plaatsen is het aantalverloop grillig, weliswaar min of meer stabiel. Er is geen duidelijke trend binnen het Markermeer & IJmeer.

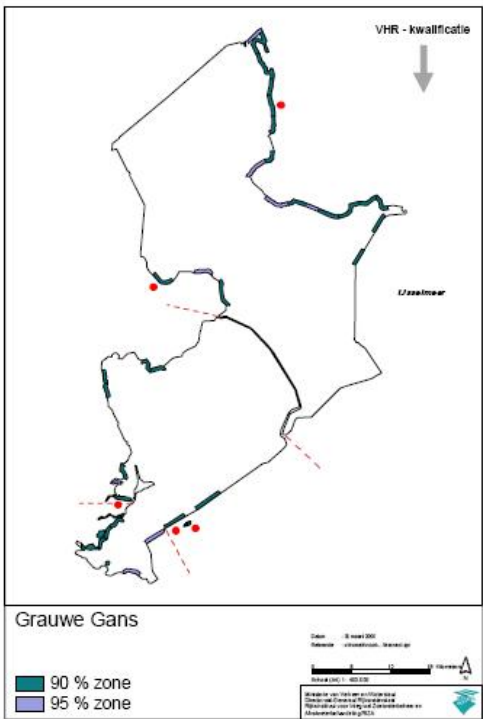
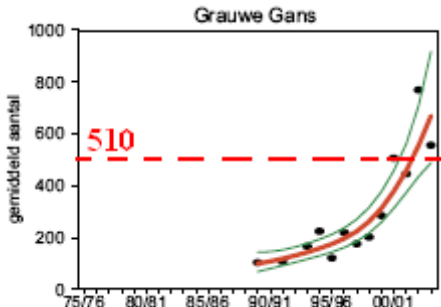
Samenvattende conclusie

De meerkoet is een kustgebonden vogel die foerageert op verschillende voedselbronnen afhankelijk van het seizoen. De Gouwee en het grasland in Waterland vormen een 'hotspot' voor deze soort in het Markermeergebied. Over de periode 2001-2005 zijn over het gehele jaar groepjes meerkoeten in telvak 117 waargenomen, de aantallen (max 50) zijn beperkt in relatie tot de instandhoudingsdoelstelling (4.500). De kustzone voor de camping-jachthaven heeft geen speciale betekenis voor deze soort aangezien er geen waterplanten voorkomen, de waargenomen meerkoeten foerageren naar verwachting op de graslanden ten noorden en zuiden van de camping. De trend van de meerkoet in het Markermeer is neutraal. De foerageer of rustfunctie van het gebied nabij de camping-jachthaven wordt naar verwachting niet aangetast door de ontwikkeling. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling zijn niet te verwachten.

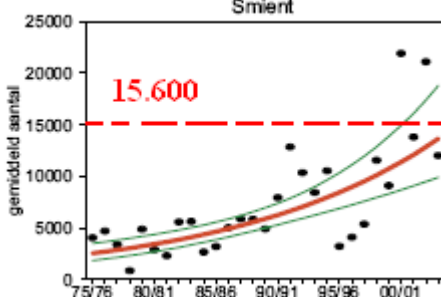
4. BRANDGANS

Voedselbron	Intensief beheerde graslanden, beweidde grasgorzen en slikken, zeekraal, cultuurgrasland
Rode Lijst soort j/n	nee (vogelbescherming., 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	
Zwaartepunt verspreiding/piek	Brandganzen overwinteren in het IJsselmeergebied in de periode oktober- april, met een duidelijk zwaartepunt in het voorkomen langs de Friese Kust vanaf februari, vóórdat de dieren wegtrekken naar hun broedgebieden.
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	De soort is geen enkele maal aangetroffen gedurende het watersportseizoen. Gedurende de winter zijn 4 maal flinke groepen aangetroffen (125 tot 4550 vogels).
Gem maximum periode 1980-2004 (%)	De soort komt met name in en rond het IJsselmeer voor met gemiddeld maximaal 6.000 vogels in de periode 1994-2004.
Verstoringsafstand	Groot (Krijgsveld et al, 2004)
Gevoeligheid voor verstoring	De soort is gevoelig voor verstoring door mensen (effectenindicator) en land- en lucht recreatie (Krijgsveld et al, 2004)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 160 vogels (seizoensgemiddelde). Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding
Landelijke staat van instandhouding	gunstig
Ruimtelijke spreiding; 90 & 95%-zones van de Aalscholver in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (Van Eerden, 2005)	Trendontwikkeling gemiddeld aantal Brandganzen (Roomen et al., 2006) in relatie tot het instandhoudingsdoel
Brandganzen 90 % zone 95 % zone	In zowel Markermeer als IJmeer verblijven gemiddeld maximaal ongeveer 700 vogels maar hier kunnen, met name op de graslanden op Marken en rond het IJmeer ook duizenden vogels waargenomen worden.(van Eerden, 2005) De populatie is recent sterk toegenomen. (MinLNV, gebiedendocument).
Samenvattende conclusie	
Brandganzen komen in het Markermeer, gedurende de winterperiode, geconcentreerd voor rond de Gouwzee en Uitdam. De soort foerageert hier op de uitgestrekte graslanden in Waterland. De landelijke en regionale trend is sterk positief. De soort foerageert overdag op het land. Gedurende het watersportseizoen zijn overwinterende Brandganzen uit Nederland vertrokken. In tijd en ruimte is geen interactie tussen de watersportseizoenen en de aanwezigheid van de Brandganzen in Nederland. (Significante) effecten op de instandhoudingsdoelstelling kunnen uitgesloten worden.	
Het Markermeer en IJmeer heeft voor de Brandganzen o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. De soort komt vooral voor op de graslanden van Waterland.	

5. GRAUWE GANS

Voedselbron	gras, stoppelvelden, suikerbuiten, oogstresten, waterplanten, wortelstokken
Rode Lijst soort j/n	nee (vogelbescherming., 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	Grauwe ganzen kunnen overal in Nederland in moerasachtige gebieden broedend aangetroffen worden, wintergasten foerageren op gras- en akkerlanden.
Zwaartepunt verspreiding/piek	Grauwe Ganzen verblijven gedurende het hele jaar in het IJsselmeergebied. Vanaf de zomer nemen de aantallen sterk toe omdat de populatie wordt aangevuld met dieren uit broedgebieden van Noord Europa
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	Driemaal zijn grauwe ganzen gedurende het watersportseizoen waargenomen (30-125 vogels). Gedurende de winterperiode is de soort ook drie maal aangetroffen (20-165 exx.)
Gem. maximum periode IJmeer 1980-2004 (van Eerden, 2005)	633 vogels
Verstoringsafstand	75-250 m (190 m).De Nederlandse broedpopulatie is haar schuwheid grotendeels kwijtgeraakt. Overwinterende ganzen op gras- en akkerlanden zijn gevoeliger voor verstoring.
Gevoeligheid voor verstoring	water- en landrecreatie (Krijgsveld et al, 2004) verstoring door mensen (effectenindicator)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 510 vogels (seizoensgemiddelde). Het gebied heeft voor de grauwe gans o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
Landelijke staat van instandhouding	gunstig
Ruimtelijke spreiding; 90 & 95%-zones van de Aalscholver in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (Van Eerden, 2005)	Trendontwikkeling gemiddeld aantal Grauwe ganzen in het Markermeer (Roomen et al., 2006) in relatie tot het instandhoudingsdoel.
VHR - kwalificatie IJsselmeer Grauwe Gans 90 % zone 95 % zone	Grauwe Gans gemiddeld aantal 510 75/76 80/81 85/86 90/91 95/96 00/01
De soort komt vooral voor in het IJmeer en de Lepelaarsplassen. De populatie is sterk toegenomen. In het IJmeer broeden Grauwe Ganzen koloniegewijs in het riet op een eilandje bij het PEN-eiland (120-180 paar). Broedende Grauwe Ganzen nemen toe in de polders langs het Markermeer, bij Andijk en langs de Friese Kust (Van Eerden, 2005).	Grauwe Ganzen verblijven gedurende het hele jaar in het IJsselmeergebied. In het voorjaar betreft het vooral lokale broedvogels die worden geteld. In mei is het aantal gemiddeld lager omdat een groot deel van de vogels zich terugtrekt naar aanliggende natuurgebieden (o.a. Lepelaarplassen en Oostvaardersplassen) om de vleugelrui door te maken. Afgelopen dertig jaar is het aantal landelijke toegenomen van amper 150 paar tot meer dan 8.500 paren. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie (MinLNV, gebiedendocument). Samenvattende conclusie De grauwe gans heeft een landelijke en regionale trend sterk positieve trend. De huidige populatie bevindt zich boven de instandhoudingsdoelstelling. De soort foerageert overdag op het land en rust 's nachts veelal op het open water waardoor de interactie met vaartuigen beperkt is. Gedurende het watersportseizoen zijn beperkte aantallen grauwe ganzen in teltraject 117 aanwezig. (Significante) effecten op de instandhoudingsdoelstelling worden echter uitgesloten.

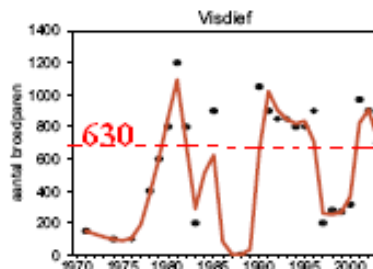
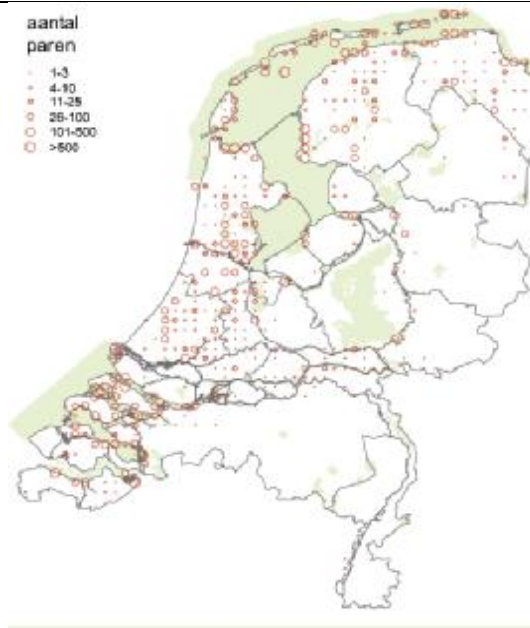
6. SMIENT

Voedselbron	(kwelder)grassen, zeesla, en zeekraal
Rode Lijst soort j/n	nee (Vogelbescherming, 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	De voedselgebieden de smienten liggen in de binnendijkse polders waar de vogels 's nachts eten. Ook de buitendijkse graslanden langs de Friese kust functioneren als zodanig. Overdag rusten de vogels langs de oevers van de grote meren.
Zwaartepunt verspreiding/piek	Smienten gebruiken het IJsselmeergebied om te overwinteren. De vogels verschijnen vanaf september en vertrekken weer vanaf maart. In de periode november -februari zijn enorme aantallen smienten in het gebied.
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	De soort is niet aangetroffen gedurende het watersportseizoen. De soort is gedurende de winterperiode (november -maart) in wisselende aantallen waargenomen, meestal betreft het enige honderden vogels (10-1500 exx.)
Gem. maximum periode IJmeer 1980-2004 (van Eerden, 2005)	7.233 vogels
Verstoringsafstand	In waddengebieden werden bij nadering van wandelaars op 90 m verstoringreacties waargenomen (<i>Spaans et al. 1996</i>). Bij verstoring door watersporters lag de verstoring-afstand rond de 100 m (<i>Mori et al. 2001</i>) Smienten vluchtten eerder voor surfplanken dan voor vissersschepen, zeil- of motorboten (<i>Madsen 1998</i> , allen uit <i>Krijgveld et al, 2004</i>). De soort is niet gevoelig voor verstoring door <i>geluid of licht</i> , maar wel voor <i>verstoring door mensen</i> (MinLNV, effectenindicator)
Gevoeligheid voor verstoring	waterrecreatie, landrecreatie langs oevers door mensen (<i>Krijgveld et al, 2004</i>). De soort is niet gevoelig voor licht of geluidsverstoring of oppervlakteverlies (MinLNV, effectenindicator)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 15.600 vogels (seizoensgemiddelde). Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
Landelijke staat van instandhouding	Landelijke staat van instandhouding is gunstig
Ruimtelijke spreiding; 90 & 95%-zones van de smient in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (Van Eerden, 2005)	Trendontwikkeling gemiddeld aantal smienten in het Markermeer (Roomen et al., 2006) in relatie tot het instandhoudingsdoel.
Net als de meerkraai is de smient een kustgebonden vogelsoort, de soort wordt niet of nauwelijks op het open water aangetroffen. De smient is gemiddeld talrijker op het Markermeer/IJmeer dan op het IJsselmeer. De westelijke zijde van het Markermeer wordt als geheel gebruikt als foerageergebied. Op zowel IJsselmeer, Markermeer als IJmeer liggen verspreid een aantal belangrijke kustdelen dat binnen de 90%-zone valt.. Op het Markermeer vallen de kustdelen ter hoogte van Venhuizen, Schellinkhout - De Nek, het hele kustdeel tussen Hoorn en Volendam (waarin twee "hotspots" liggen) en de omgeving van Marken en de Gouwzee binnen de 90%-zone. In het IJmeer ligt de hele kust van Waterland (inclusief Kinselmeer), de	Aantallen smienten zijn van nationale en internationale betekenis. Het Markermeer/IJmeer heeft voor de soort o.a. een functie als slaappleaats. Het Markermeer levert na de Waddenzee en Westerschelde & Saefinghe de grootste bijdrage voor de smient binnen het Natura 2000 netwerk in Nederland. De soort is een overwinteraar en vooral aanwezig van oktober-april. Het aantalsverloop vertoont een doorgaande toename, zowel in het IJmeer als in de rest van het gebied (MinLNV, gebiedendocument).
Samenvattende conclusie	
De smient is een strek kustgebonden vogel die op het land foerageert op voornamelijk grassen. De soort is gevoelig voor verstoring door mensen in de kustzone. De trend is zowel landelijke als voor het Natura 2000 gebied Markermeer & IJmeer gunstig. De smient verblijft het hele jaar door in Nederland, maar vooral in oktober tot maart. De soort is niet in teltraject 117 waargenomen gedurende het watersportseizoen in de periode 2001-2005. Verstoring door waterrecreatie gedurende de zomerperiode zal niet voorkomen aangezien het aantal overzomerende in het gehele Markermeergebied beperkt is. De ontwikkeling van camping-jachthaven Uitdam heeft naar verwachting geen significant effecten op het instandhoudingsdoel van de smient voor het Markermeer & IJmeer.	

strekdam in de monding van het IJ en het gebied tussen Muiderberg en Muiden binnen de zone.

7. VISDIEF

Voedselbron	Spiering, insecten
Rode Lijst soort j/n	nee (Vogelbescherming, 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	Visdieven foerageren overdag op net name spiering, de actieradius vanaf de kolonie is naar schatting 10 km tot 150 km bij nazomerende pleisterende vogels. Visdieven broeden op rustige, schaars begroeide (opgespoten) eilanden voor de kust in rivieren en zoetwaterplassen, strandweiden en daken van gebouwen met voldoende voedsel in een straal tot 10 km van de kolonie en zoveel mogelijk gevrijwaard van landpredatoren. Visdieven slapen met name op slaappleatsen in de noordelijke gedeelte van het IJsselmeer (Balgzand, de Kreupel, Steile bank). Het naviduct van Enkhuizen herbergt een grote kolonie (>600 broedparen).
Zwaartepunt verspreiding/piek	Visdieven verschijnen vanaf april in het Markermeer. De vogel is een echter zomergast, na de broedtijd piekt de populatie visdieven in augustus met vogels die arriveren vanuit kolonies van buiten het IJsselmeergebied. Vanaf september trekken visdieven naar de overwinteringsgebieden.
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	Drie maal is één visdief waargenomen gedurende het watersportseizoen, gedurende de winterperiode is de vogel niet gezien.
Gen. maximum periode IJmeer 1980-2004 (van Eerden, 2005)	145 vogels
Verstoringsafstand	2-100 meter (gemiddeld 20 meter) (Platteeuw et al 2005)
Gevoeligheid voor verstoring	Zeer gevoelig voor recreanten en vliegtuigen nabij kolonie (Krijgsveld et al., 2006). Foeragerende visdieven zijn niet gevoelig voor verstoring, ze komen zelfs op varende schepen af, ze benaderen vaartuigen en mensen tot 10 à 20 m.
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Broedvogel, behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 630 paren.
Landelijke staat van instandhouding	Landelijke staat is matig ongunstig
Ruimtelijke spreiding van visdief broedparen in Nederland (Roomen et al., 2006)	Trendontwikkeling aantal broedparen visdieven in het Markermeer (Roomen et al., 2006) in relatie tot de instandhoudingsdoelstelling

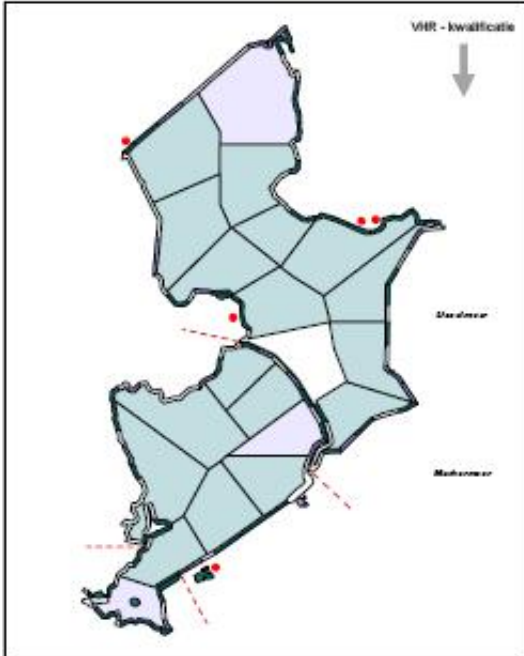
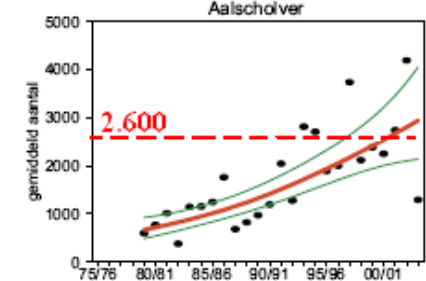
De visdief is van oudsher een talrijke broedvogel langs de kusten van het Markermeer & IJmeer. Met de terugval in de landelijke populatie in de 60-er jaren namen ook de aantallen hier af. Een snel herstel leidde tot een maximum van 1.200 paren in 1981. Het aantal paar wordt tegenwoordig sterk bepaald door het aanbod van geschikte nestplaatsen. Door het opspuiten van geschikte broedeilandjes ten behoeve van natuurontwikkeling broedden in 2001 970 paren. Deze snelle kolonisatie wijst erop dat de voedselsituatie gunstig is en de beperkende factor vooral gelegen ligt in de beschikbaarheid van geschikte nestplaatsen. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie (LNV, gebiedendocument).

Samenvattende conclusie

Visdief is een oogjager die nabij de kolonie foerageert op spiering die nabij het wateroppervlak verblijft. De aanwezigheid van de visdief overlapt met het waterrecreatie seizoen. Foeragerende visdieven zijn niet gevoelig voor verstoring door recreatievaartuigen. Broedende visdieven zijn daarentegen zeer gevoelig voor verstoring. In het Markermeer of IJmeer nabij Camping-Jachthaven Uitdam bevinden zich geen eilandjes of natuurontwikkelingsgebieden waarop een kolonie van enige omvang is gevestigd die verstoord zouden kunnen worden door de recreatievaartuigen. Aangezien de instandhoudingsdoelstelling gericht is op het aantal broedparen worden significante negatieve effecten uitgesloten.

Op het IJsselmeer liggen behalve de kusten van de Noordoostpolder en Flevoland grote delen van de kusten en het open water binnen de 90%-zone voor visdieven. Hotspots in het IJsselmeer zijn het Naviduct bij Enkhuizen, en De kreupel.

8. AALSCHOLVER

Voedselbron	Viseters die bij daglicht foerageren op vis van 5 - 30 cm lengte, o.a. Spiering, Pos, Baars.
Rode Lijst soort j/n	nee (Vogelbescherming, 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	In groepen en individueel tot op 60 kilometer van kolonie. Aalscholwers foerageren zwemmend en duikend op open water op matig tot diep water (4-6 meter diep) en uitsluitend overdag met de nadruk op de eerste helft van de dag (Platteeuw & Van Eerden, 1995). De vogels rusten 's nachts en overdag wanneer ze niet foerageren op zandbanken, eilanden, strekdammen, hoogspanningsmasten, bomen, of de kolonie.
Zwaartepunt verspreiding/piek	april - oktober met sterke piek in mei
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	De aalscholwers is slechts drie maal aangetroffen gedurende het watersportseizoen in telzone 117 (1 tot 6 vogels).
Gem. maximum periode IJmeer 1980-2004 (van Eerden, 2005)	1.260 vogels
Verstoringsafstand	Afstand waarop foeragerende aalscholwers vluchten tot naderende schepen bedraagt enkele honderden meters (Van der Winden <i>et al.</i> , in Krijgsveld <i>et al.</i> , 2004). Volgens Platteeuw (2005) is deze afstand veel minder, 50-150 m (70 m).
Gevoeligheid voor verstoring	Waterrecreatie (Krijgsveld <i>et al.</i> , 2004)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.600 vogels (seizoensgemiddelde).
Landelijke staat van instandhouding	Gunstig, gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud van de huidige situatie in het Markermeer en IJmeer voldoende.
Ruimtelijke spreiding; 90 & 95%-zones van de Aalscholver in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (Van Eerden, 2005)	Trendontwikkeling aantal aalscholwers in het Markermeer & IJmeer (Roomen <i>et al.</i> , 2006) in relatie tot het instandhoudingsdoel
Aalscholver 90 % zone 95 % zone VWR - kwalificatie Markermeer IJmeer	Aantallen aalscholwers zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. Het Markermeer & IJmeer levert na het IJsselmeer en de Waddenzee de grootste bijdrage voor de aalscholver binnen Nederland. De soort is vooral aanwezig van april-oktober met in het IJmeer een sterke piek in mei. De gebieden zijn nauwelijks van belang als overwinteringsgebied. Er is een duidelijke relatie met de populatie van het IJsselmeer en de Oostvaarders/Lepelaarplassen. Aantallen aalscholwers zijn in de jaren tachtig toegenomen met de groei van de omliggende kolonies, in de jaren negentig was er sprake van sterke fluctuaties maar geen duidelijke afname.
Samenvattende conclusie	
Zowel de landelijke trend van de aalscholwers als de regionale trend binnen het Markermeer en IJmeer is gunstig. Het watersportseizoen en de aanwezigheid van de aalscholver in het Markermeer overlapt. De populatietrend in het Markermeer & IJmeergebied is constant positief sinds de jaren tachtig ondanks een toename van de recreatievaart en toenemende verstedelijking in en rondom het Natura 2000 gebied. Ondanks de gevoeligheid van foeragerende vogels voor schepen zijn significante effecten op de instandhoudingsdoelstelling van 2.600 vogels (seizoensgemiddelde) op basis van de populatieontwikkeling uit te sluiten.	

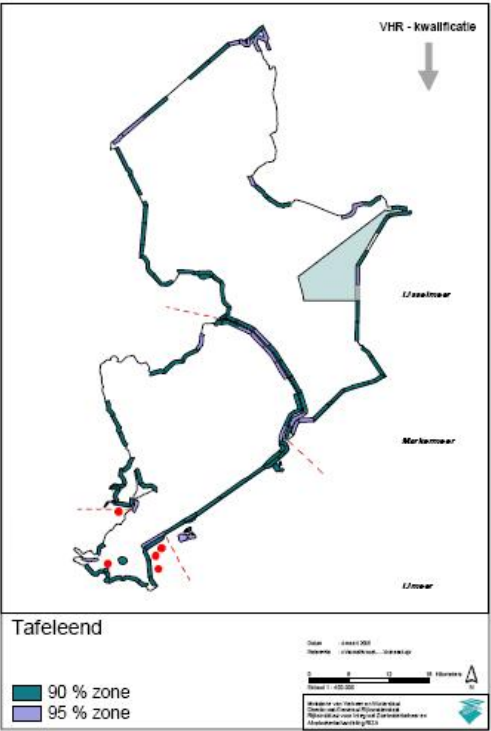
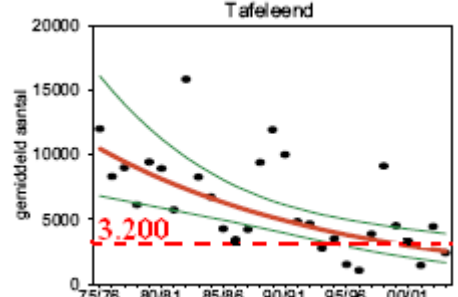
Naast enkele kustzones ligt vooral het open water van het Markermeer binnen de 90% zone van aalscholwers. Aalscholwers gebruiken het gehele IJsselmeer als foerageergebied. Hotspots in het IJsselmeergebied zijn de Steile bank, de strekdammen van Den Oever, De Ven bij Enkhuizen en de kolonie van de Lepelaarplassen.

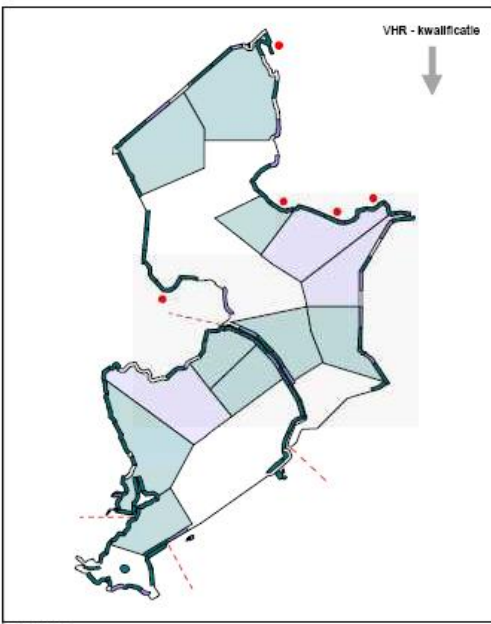
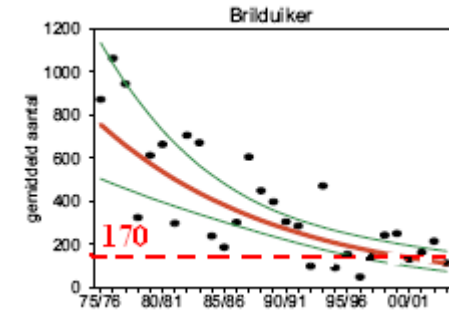
9. DWERGMEEUW

Voedselbron	vis, voornamelijk spiering in de nabijheid van het wateroppervlak
Rode Lijst soort j/n	ja , ernstig bedreigde soort (Vogelbescherming, 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	foerageert duikend op de diepste delen in het open water. Als oogjager alleen overdag actief. Actieradius 10 - 20 km. Er zijn geen slaappleatsen in het kustgebied van het IJsselmeer bekend. Waarschijnlijk slapen ze midden op het IJsselmeer.
Zwaartepunt verspreiding/piek	maart - april en november
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	Eén maal zijn 24 vogels aangetroffen in het hoogseizoen.
Gem. maximum periode 1980-2004 (%)	Het aantal getelde dwergmeeuwen op het IJsselmeer is dermate klein dat geen zinnig beeld kan worden verstrekt van veranderingen in de verspreiding.
Verstoringsafstand	onbekend.
Gevoeligheid voor verstoring	Aangenomen kan worden dat foeragerende dwergmeeuwen op het Markermeer niet verstoord worden door vaartuigen. Diverse meeuwen, waaronder dwergmeeuwen, worden juist aangetrokken door vaartuigen om achter de vaartuigen te foerageren op spiering.
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied. In het bijzonder voor dit gebied geldt dat er onzekerheden zijn met betrekking tot de ontwikkelingen van de kwaliteit van het leefgebied. Deze onzekerheid betreft daarmee ook de te verwachten aantalsontwikkeling. Mogelijkheden voor verbetering kwaliteit leefgebied worden nader onderzocht, alvorens het doel eventueel wordt bijgesteld. Verbetering van het leefgebied is nodig voor het behalen van een landelijk gunstige staat van instandhouding, maar is gezien de vermoedelijke oorzaken van de afname van spiering mogelijk niet realistisch. Aantallen dwergmeeuwen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. Het Markermeer & IJmeer levert één van de grootste bijdragen voor de dwergmeeuw binnen Nederland, slechts vier gebieden zijn voor deze soort aangewezen. De soort is het hele jaar present met sterk wisselende aantallen, meer stabiel in augustus/ september
Landelijke staat van instandhouding Toekomstperspectief	De landelijke staat van instandhouding is matig ongunstig op onderdeel leefgebied, in het bijzonder vanwege de verslechterde voedselsituatie voor viseters in het IJsselmeer rond 1990.
Ruimtelijke spreiding van dwergmeeuwen	Trendontwikkeling gemiddeld aantal dwergmeeuwen in het Markermeer.
Er zijn geen ruimtelijke verspreidingskaarten van de dwergmeeuw in het Markermeergebied bekend. De soort verblijft in het algemeen op het open water.	Aantallen in de tellingen wisselen sterk en vertegenwoordigen slechts een (klein) deel van de aanwezige vogels, omdat deze soort moeilijk telbaar is door het voorkomen midden op het Markermeer en concentraties achter schepen. Uit de reguliere tellingen komt geen duidelijke trend naar voren. Om deze reden is geen aantal opgenomen in het doel.
	Samenvattende conclusie
	Gezien het zwaartepunt van de verspreiding van de dwergmeeuw in de noordelijke helft van het IJsselmeer, het geringe aantal en de ongevoeligheid voor verstoring van deze vogel op vaartuigen worden negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling uitgesloten.

10.TAFELEEND

Voedselbron	De tafeleend is een benthivore duikeend. Ze eet naast driehoeksmosselen, ook zaden, bladeren, wortelstokken, schaaldiertjes, mollusken, wormen en insecten(muggenlarven). De tafeleend is veel minder een driehoeksmosselspecialist dan de kuifeend.
Rode Lijst soort j/n	nee (Vogelbescherming, 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	Foerageert s' nachts. Voedsel wordt hoofdzakelijk door duiken (1 à 2 m diep) verzameld. Actieradius 10 - 30 km. Tafeleenden broeden aan vegetatierijke meren met open water en aan ondiepe moerassen met rijke oever- en onderwatervegetatie in vele delen van Europa. Ze rusten overdag op enigszins beschutte plaatsen op enige afstand van de foerageergebieden.
Zwaartepunt verspreiding/piek	De soort is een overwinteraar, aanwezig van september-maart. De hoogste aantallen zijn aanwezig in september en oktober.
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	De soort is niet waargenomen gedurende het watersportseizoen, en slecht éénmaal in maart (10 vogels). De aanwezigheid in het gehele Markermeer & IJmeer betreft alleen september.
Gem. maximum periode IJmeer 1980-2004 (van Eerden, 2005)	10.758 vogels
Verstoringsafstand	120-240 m (170 m) (Platteeuw et al 2005)
Gevoeligheid voor verstoring	De tafeleend is relatief gevoelig in vergelijking met andere eendesoorten. De soort is het meest gevoelig voor waterrecreatie en landrecreatie langs oevers (Krijgsveld, 2004). De soort is niet gevoelig voor verstoring door <i>geluid</i> , of <i>licht</i> , maar wel wel <i>verstoring door mensen</i> (MinLNV, effectenindicator)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.200 vogels (seizoensgemiddelde). Mogelijkheden voor verbetering kwaliteit leefgebied worden nader onderzocht, alvorens het doel eventueel op herstel wordt gesteld. Volledig herstel van de oude situatie in het Markermeer is mogelijk niet realistisch. (MinLNV, gebiedendocument)
Landelijke staat van instandhouding Toekomstperspectief	Landelijke staat is ongunstig
Ruimtelijke spreiding; 90 & 95%-zones van de tafeleend in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (Van Eerden 2005)	Trendontwikkeling gemiddeld aantal in het Markermeer (Roomen et al., 2006) in relatie tot het instandhoudingsdoelstelling.
Tafeleend 90 % zone 95 % zone	Aantallen tafeleenden zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. Het Markermeer & IJmeer is ondanks een onverminderde afname nog steeds het gebied in Nederland dat na de Veluwevrandmeren de grootste bijdrage levert. In de zuidelijke Gouwzee zijn aantallen toegenomen in relatie met de ontwikkeling van sterkranswier. Op andere plaatsen zijn begin jaren negentig aantallen zeer sterk afgenomen, enerzijds door afname van driehoeksmosselen in het Markermeer en IJmeer, anderzijds door toenemende aantrekkingskracht van de Veluwevrandmeren, waar aanpak van eutrofiëring resulteerde in toename van kranswier en driehoeksmosselen.
Samenvattende conclusie	
De tafeleend is een wintergast. De aanwezigheid van vroege tafeleenden in september overlapt met het naseizoen van waterrecreanten. Door watersporters kunnen (overdag) voornamelijk rustende en slapende dieren worden verstoord. De verstoring door zeilers en motorboten is in het algemeen beperkt aangezien de tafeleend overdag de voorkeur geeft aan luwe plekken met weinig golfslag. Deze zones worden juist door waterrecreanten gemeden. Telzone 117 is weinig aantrekkelijk voor tafeleenden, dit blijkt zowel uit de opgevraagde gegevens van het RIZA, als uit de 90 % zone uit de overzichtsstudie van het RIZA. De trend van de tafeleend in het Markermeer is aanhoudend negatief. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling zijn niet te verwachten aangezien de waterrecreatie en de tafeleend elkaar in tijd en ruimte niet beïnvloeden.	
Vrijwel alle overige kustdelen liggen binnen de 90%-zone van de soort. Alle hotspots liggen m.n. in IJmeer langs de oostvaardersdijk en langs de Gouwzee. De kustzone nabij Uitdam behoort niet tot de 90% zone. .	

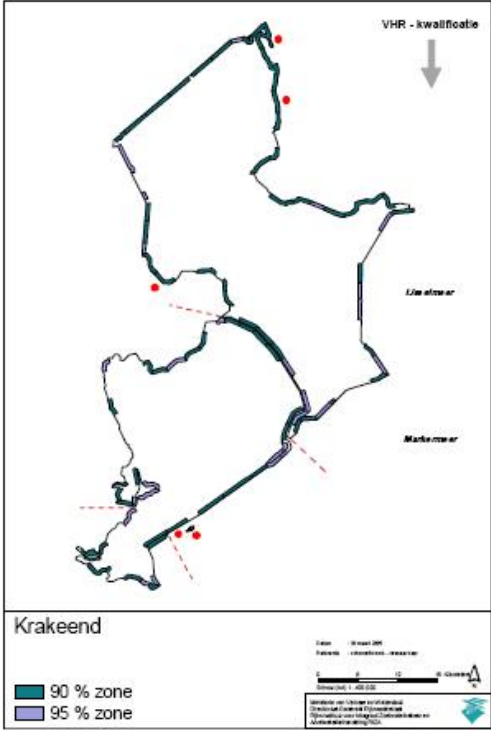
11. BRILDUIKER

Voedselbron	De brilduiker is een benthivore duikend die op fauna foerageert op en net boven het oppervlak van de waterbodem. Het voedsel van de brilduiker bestaat uit weekdieren, insectenlarven en schaaldieren (80-100% driehoeksmosselen).
Rode Lijst soort j/n	ja, gevoelige soort (Vogelbescherming, 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	Foerageert overdag, s' nachts worden soms gezamenlijke slaappleaatsen opgezocht op beschutte wateren.
Zwaartepunt verspreiding/piek	De soort is een overwinteraar, aanwezig van november- maart in wisselende aantallen. De in het IJsselmeergebied overwinterende brilduikers zijn aanwezig vanaf november tot in april. Gemiddeld ligt het maximum in de maand december met ongeveer 3.000 vogels in het IJsselmeer, ruim 1.000 in het Markermeer en een kleine 400 in het IJmeer (van Eerden, 2005)
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	Geen overlap, de soort is slechts twee maal waargenomen, beide keren in januari.
Gem. maximum periode IJmeer 1980-04 (van Eerden, 05)	491 vogels
Verstoringsafstand	250 - 300 m (300m) (Platteeuw et al 2005)
Gevoeligheid voor verstoring	Relatief gevoelig voor schepen (Platteeuw & Beekman, 1994). De soort is niet gevoelig voor verstoring door <i>geluid</i> , of <i>licht</i> maar wel voor <i>verstoring door mensen</i> (MinLNV, effectenindicator)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 170 vogels (seizoensgemiddelde). Aantallen brilduikers zijn van nationale betekenis. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
Landelijke staat van instandhouding	Gunstig
Ruimtelijke spreiding; 90 & 95%-zones van de brilduiker in het IJsselmeer, Markermeer en IJmeer alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (van Eerden, 2005)	Trendontwikkeling gemiddeld aantal brilduikers in het markermeer (Roomen et al., 2006) in relatie tot de instandhoudingsdoelstelling
Brilduiker 90 % zone 95 % zone	Het is opvallend dat vooral in het Markermeer de aantallen van kuifeend, tafeleend en brilduiker overeenkomstige trends vertonen. Alle drie waren ze relatief talrijk in het begin van de jaren tachtig en omstreeks seizoen 1989/90, en minder talrijk in het midden van de jaren tachtig en vooral in de jaren vanaf seizoen 1992/93. (Noordhuis, 2003). Ten opzichte van de jaren tachtig is de populatie fors afgenomen, maar de laatste tien tot vijftien jaar is deze min of meer stabiel (MinLNV, gebiedendocument). De absolute aantallen liggen veel lager dan kuifeend en tafeleend.
Samenvattende conclusie De brilduiker is een uitgesproken wintergast in het Nederlandse IJsselmeergebied. De landelijke trend van de vogel is positief, in het Markermeer is de trend na een periode van flinke afname min of meer stabiel. Aangezien de waterrecreatie in plaats vindt in de periode mei-sep is van verstoring van foeragerende brilduikers op het open water, of op rustende exemplaren in de kustzone geen sprake. De ontwikkeling van camping-jachthaven leidt niet tot verslechtering van de voedselbeschikbaarheid of foerageermogelijkheid. Geconcludeerd kan worden dat de ingreep niet zal resulteren in significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling.	
De brilduiker jaagt overdag op het open water. Dit blijkt ook uit de verspreidingsgegevens van de brilduiker in het IJsselmeergebied. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt langs de kust van Noord-Holland, zowel de kustzone als et open water. Er bevinden zich geen 'hotspots' in het Markermeer.	

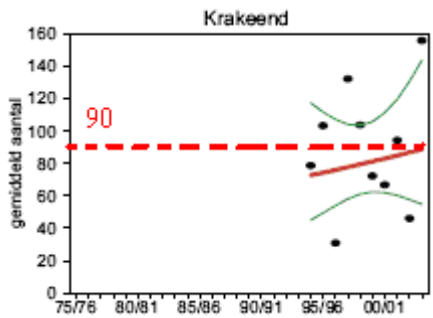
12. KRAKEEND

Voedselbron	De kraakeend is een waterplanteneter (o.a. wieren op basaltblokken).
Rode Lijst soort j/n	nee (Vogelbescherming, 2004)
Gedrag (o.a. foerageren/rusten)	De kraakeenden is een zwemend die zich met name verspreid in de omgeving van waterplantenvelden en langs de met wier begroeide dijken. De vogel is oevergebonden.
Zwaartepunt verspreiding/piek	Kraakeenden zijn vooral in de maanden augustus en september in het IJsselmeergebied aanwezig. Het gebied heeft voor de kraakeend o.a. een functie als foerageergebied. Tijdens de reguliere vliegtuigtellingen wordt deze soort waarschijnlijk deels over het hoofd gezien (van Eerden, 2005).
Overlap met vaarseizoen in telvak 117 op basis van monitoringsgegevens RIZA 2001-2005	De soort is slechts drie maal aangetroffen, gedurende de winterperiode en het hoogseizoen.
Gem. maximum periode IJmeer 1980-2004 (van Eerden, 2005)	197 (van Eerden, 2005)
Verstoringsafstand	60 m. (Platteeuw, 2005). Volgens Krijgsveld (2004) is de kraakeend een relatief verstoring gevoelige soort.
Gevoeligheid voor verstoring	waterrecreatie, landrecreatie langs oevers van foerageergebieden (Krijgsveld et al 2004). De soort is niet gevoelig voor verstoring door <i>geluid of licht</i> , maar wel voor <i>verstoring door mensen</i> (MinLNV, effectenindicator)
Instandhoudingsdoelstelling en functie N2000 gebied	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensgemiddelde). Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

Landelijke staat van instandhouding
 Ruimtelijke spreiding; 90 & 95% -zones van de kraakeend in het IJsselmeergebied alsmede de ligging van de vijf "hotspots" (rode stippen) in periode 1980-2004 (van Eerden 2005)

Gunstig
 Trendontwikkeling gemiddeld aantal kraakeenden in het Markermeer (Roomen et al., 2006) in relatie tot de instandhoudingsdoelstelling

Het gemiddeld aantal getelde Kraakeenden fluctueerde sterk in de periode 1995-2004. In de jaren 1996, 1999 en 2003 was het gemiddeld getelde aantal hoger dan in de overige jaren. Gemiddeld genomen is een positieve trend in de ontwikkeling van het aantal zichtbaar.

Samenvattende conclusie

De kraakeend is oevergebonden watervogel die foerageert op waterplanten. De aanwezigheid van de soort in het Markermeer & IJmeer overlapt met het (na)seizoen van het vaarseizoen van de watersporters. Vanwege het zeer specifieke gedrag van de vogel zal verstoring van rustende of foeragerende vogels in de (zeer) ondiepe kustzone nauwelijks voorkomen. De telzone 117 nabij Uitdam behoort tot de 95 % zone van deze soort. De soort foerageert hier in de kustzone en nabij de strekdammen (de Nes). Als gevolg van de ontwikkeling zal de kustlijn bij de jachthaven van vorm veranderen. De nieuwe versterigde strekdammen leveren nieuw foerageergebied op, de omvang van de ingreep is echter verwaarloosbaar met het totale omvang van geschikt foerageergebied in het Markermeer. Zowel de landelijke als de regionale trend van de vogelpopulatie is positief. Effecten op de instandhoudingsdoelstelling kunnen worden uitgesloten.

Kraakeenden zijn oevergebonden vogels. De Noord-hollandse kust behoort niet tot de zwaartepunten van zijn verspreidingsgebied. De Gouwzee en de oevers rondom Marken behoren tot de 90-90 % zone, net zoals de verharde oevers langs de Oostvaardersdijk en de Houtribdijk. Hotspots liggen bij de Lepelaarsplassen, de West-Friese kust en de Makkumerwaarden.